

Dr. Hilal Tuğba AL FAYYAD

TAŞIYANIN MUTLAK SORUMSUZLUK SEBEPLERİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1
A. KONUNUN TAKDİMİ.....	1
B. ÇALIŞMANIN KAPSAMI VE ÇALIŞMA PLANI.....	4

BİRİNCİ BÖLÜM DENİZ TİCARETİ SÖZLEŞMELERİ

I. GEMİ KİRA SÖZLEŞMESİ	8
II. ZAMAN ÇARTERİ SÖZLEŞMESİ.....	18
III. DENİZ YOLUYLA YOLCU TAŞIMA SÖZLEŞMESİ	26
IV. NAVLUN SÖZLEŞMESİ	31
A. Tanımı.....	31
B. Unsurları	31
C. Hukuki Niteliği	34
D. Sözleşmenin Kurulması ve Belgelenmesi	37
E. Navlun Sözleşmesinin Türleri.....	40
1. Yolculuk Çarteri Sözleşmesi.....	40
2. Kırkambar Sözleşmesi	43
F. Asıl Navlun-Alt Navlun Sözleşmeleri.....	45
G. Sözleşmenin Tarafları ve İlgilileri.....	49
1. Taşıyan.....	50
a. Genel Olarak	50
b. Fiilî Taşıyan.....	57

2. Taşıtan	64
3. Yükleten.....	66
4. Gönderilen	69
H. Uygulanacak Hukuk ve Kurallar	73

İKİNCİ BÖLÜM

TAŞIYANIN NAVLUN SÖZLEŞMESİNDEN

DOĞAN SORUMLULUĞU

I. GENEL OLARAK.....	85
II. TAŞIYANIN SORUMLULUĞUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	87
A. Çeşitli Düzenlemeler ve Konvansiyonlarda Taşıyanın Sorumluluğunun Tarihsel Gelişimi	87
1. Harter Act	87
2. Lahey Kuralları	92
3. Lahey/Visby Kuralları.....	97
4. Hamburg Kuralları.....	101
5. Rotterdam Kuralları.....	107
B. Türk Hukukunda Taşıyanın Sorumluluğunun Tarihsel Gelişimi	114
III. SORUMLULUK SEBEPLERİ.....	119
A. Geminin Başlangıçta Denize, Yola veya Yüke Elverişsiz Olması..	119
1. Genel Olarak	119
2. Denize Elverişlilik Kavramı.....	122
3. Yola Elverişlilik Kavramı	123
4. Yüke Elverişlilik Kavramı.....	124
5. Taşıyanın Geminin Başlangıçta Denize, Yola veya Yüke Elverişsiz Olmasından Doğan Sorumluluğu.....	126
B. Eşyanın Zıya veya Hasara Uğraması ya da Geç Teslimi.....	133
1. Sorumluluğun Şartları.....	134
a. Yüke Özen Borcunun İhlali	134
b. Kusur.....	136

c. Yüke Özen Borcunun İhlali Nedeniyle Zıya, Hasar veya Geç Teslim Sonucunda Bir Zararın Meydana Gelmesi.....	140
i. Zıya.....	140
ii. Hasar	142
iii. Geç Teslim	143
d. Zıya, Hasar veya Geç Teslime Neden Olan Olayın Eşyanın Taşıyanın Hakimiyetinde Bulunduğu Dönemde Meydana Gelmesi	147
2. Sorumluluğun Hukuki Niteliği.....	153
3. Taşıyanın Sorumluluktan Kurtulduğu Haller.....	154
a. Kusursuzluğun İspatı ile Sorumluluktan Kurtulma	155
b. Mutlak Sorumsuzluk Sebepleri	157
c. Muhtemel Sorumsuzluk Sebepleri	161
C. Eşyanın İzinsiz Olarak Başka Bir Gemiye Yüklenmesi veya Aktarılması.....	169
D. Eşyanın İzinsiz Olarak Güvertede Taşınması	172
E. Haklı Sebep Olmaksızın Rotadan Sapma	179

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TAŞIYANIN MUTLAK SORUMSUZLUK SEBEPLERİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ

I. ULUSLARARASI KONVANSİYONLAR ÖNCESİNDEKİ DÖNEM.....	185
II. ULUSLARARASI KONVANSİYONLARDA TAŞIYANIN MUTLAK SORUMSUZLUK SEBEPLERİ	187
A. Lahey Kuralları	187
B. Lahey/Visby Kuralları.....	193
C. Hamburg Kuralları	194
D. Rotterdam Kuralları.....	200

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TAŞIYANIN MUTLAK SORUMSUZLUK
SEBEPLERİ NEDENİYLE NAVLUN
SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN
SORUMLULUĞUNDAN KURTULMASI

I. TEKNİK KUSUR.....	207
A. Genel Olarak	207
B. Teknik Kusur Kavramı	211
1. Sevk Kusuru	212
2. Geminin Başkaca Teknik Yönetimine İlişkin Kusur	220
C. Kusurun Derecesi ve Taşıyanın Şahsi Kusurunun Sonucu	224
D. Teknik Kusurun Diğer Bazı Kavramlardan Ayırt Edilmesi.....	227
1. Mutlak Sorumsuzluk Sebebi Olan Teknik Kusurun Başlangıçtaki Elverişsizlikten Ayırt Edilmesi.....	228
2. Teknik Kusur ve Ticari Kusur Ayrımı	232
a. Ticari Kusur Kavramı	232
b. Teknik Kusur ile Ticari Kusurun Ayrımında Kullanılan Ölçütler	233
c. İstif Kusuru	241
d. Somut Olay İncelemesi: İbrahim Baybora Ro/Ro Gemisinin Batması.....	243
E. İspat Sistemi	248
F. Teknik Kusur Mutlak Sorumsuzluk Sebebinin Hakkaniyet ve Güncellik Bakımından Değerlendirilmesi	249
1. Alman Hukukundaki Güncel Durumun İncelenmesi	249
2. Diğer Bazı Ülke Hukuklarının İncelenmesi	260
3. Teknik Kusur Sorumsuzluk Sebebinin Hakkaniyet ve Güncelliğine Dair Doktrindeki Görüşler	266
4. Görüşümüz.....	279
II. YANGIN.....	290
A. Genel Olarak	290

B. Yangın ve Yangın Zararı Kavramları	293
C. Kusurun Derecesi ve Taşıyanın Şahsi Kusurunun Sonucu	297
D. Geminin Başlangıçta Sefere Elverişsiz Olmasının Yangın Mutlak Sorumsuzluk Sebebi Bakımından Sonuçları	300
E. İspat Sistemi	302
F. Yangın Mutlak Sorumsuzluk Sebebinin Hakkaniyet ve Güncellik Bakımından Sorgulanması.....	303
1. Alman Hukukundaki Güncel Durumun İncelenmesi	303
2. Diğer Bazı Ülke Hukuklarının İncelenmesi	305
3. Yangın Sorumsuzluk Sebebinin Hakkaniyet ve Güncelliğine Dair Doktrindeki Görüşler	307
4. Görüşümüz.....	308
III. DENİZDE KURTARMA.....	310
A. Genel Olarak	310
B. Taşıyanın Mutlak Sorumsuzluk Sebebinden Yararlanmasının Şartları	314
1. Denizde Can veya Eşya Kurtarma Faaliyetinde Bulunulması.....	314
2. Eşya Kurtarmalarında Kurtarmanın Makul Bir Hareket Tarzı Oluşturması.....	315
3. Kurtarma Faaliyeti ile Zarar Arasında İlliyet Bağının Olması.....	318
C. Taşıyanın Sorumluluktan Kurtulması.....	319
D. İspat Sistemi	320
IV. EŞYANIN CİNS VEYA DEĞERİNİN KASTEN GERÇEĞE AYKIRI BİLDİRİLMESİ	321
A. Genel Olarak	321
B. Düzenlemenin Amacı.....	324
C. Taşıyanın Mutlak Sorumsuzluk Sebebinden Yararlanmasının Şartları	325
1. Eşyanın Cins veya Değerinin Yanlış Bildirilmesi	325
2. Kasten Gerçeğe Aykırı Bildirimde Bulunulması.....	328
D. Taşıyanın Sorumluluktan Kurtulması.....	329
E. İspat Sistemi	332

V. HAKLI SEBEPLE ROTADAN SAPMA	333
A. Genel Olarak	333
B. Sapma Kavramı.....	336
C. Haklı Sapma Türleri.....	337
1. Umulmayan Hal Yüzünden Meydana Gelen Sapmalar	337
2. Denizde Can veya Eşya Kurtarma Amacıyla Yapılan Sapmalar.....	338
3. Sair Haklı Sapmalar.....	341
D. Taşıyanın Sorumluluktan Kurtulması.....	344
E. İspat Sistemi	344
SONUÇ	347
KAYNAKÇA.....	359
ELEKTRONİK KAYNAKLAR.....	377